КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет туризму, бізнесу і психології
Кафедра психології і туризму

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з навчально-виховної роботи
_____ Мирослав СОЛОВЕЙ
«27» червня 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Психодіагностика

галузь знань	***05 соціальні та поведінкові науки***
спеціальність	***053 психологія***
освітній рівень	***бакалавр***
освітня програма	***Практична психологія***
статус дисципліни	***нормативна***

Форма здобуття освіти: *денна*
Навчальний рік: *2022 /2023*
Семестр: *VI*
Кількість кредитів ЄКТС: *4*
Мова навчання: *українська*
Форма підсумкового контролю: *іспит*

КИЇВ – 2022

Розробник:
Світлана ФЕДЬКО, кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології і туризму.

Схвалено на засіданні кафедри психології і туризму.
Протокол № 17 від «01» червня 2022 року.

Завідувач кафедри Олександр БОНДАРЕНКО

Схвалено на засіданні вченої ради факультету туризму, бізнесу і психології.
Протокол № 9 від «27» червня 2022 року.

Голова вченої ради факультету Наталія ЖДАНОВА

1. Мета вивчення дисципліни

Навчальна дисципліна «Психодіагностика» є складовою теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти за спеціальністю 053 Психологія. Мета курсу полягає в ознайомленні здобувачів з історією розвитку і сучасним станом галузі, організацією і проведенням психодіагностичного дослідження, найбільш відомими сучасними психодіагностичними методиками, прийомами збору, обробки та інтерпретації отриманих даних

2. Загальний обсяг (відповідно до робочого навчального плану) – 4 кредити ЄКТС; 120 год., у тому числі:

лекції – 40 год.
семінарські заняття – 28 год.
самостійна робота – 52 год.

3. Передумови до вивчення або вибору навчальної дисципліни

Психодіагностика – комплексна дисципліна, її зміст ґрунтується на відомостях, які були отримані здобувачами раніше, зокрема: з основ загальної психології, основних вікових періодизацій розвитку особистості, розуміння специфіки роботи психолога, алгоритмів побудови експерименту.

Курс пов'язаний міжпредметними зв'язками насамперед з загальною, віковою, експериментальною, клінічною, диференційною психологією, а також математичними методами в психології.

4. Анотація навчальної дисципліни:

Дисципліна «Психодіагностика» є обов’язковим компонентом (ОК 21) освітньої програми «Практична психологія» і являє собою один з системотворчих компонентів теоретичної і практичної підготовки здобувача вищої освіти зі спеціальності «053» Психологія, забезпечуючи володіння принципами та інструментами оцінки і вимірювання індивідуально-типологічних та статево-вікових особливостей особистості. Проведення психодіагностичного обстеження є необхідним у процесі психологічного консультування, психокорекції, а також в інших напрямах практичної психології.

Предметом вивчення дисципліни є теорія, принципи та інструменти оцінки та вимірювання індивідуально-психологічних особливостей особистості. Лекційне викладення теоретичного матеріалу супроводжується виконанням студентами самостійних завдань і практичних робіт, спрямованих на закріплення і систематизацію знань і здобуття практичних вмінь.

Курс викладається протягом VI семестру навчання і складається з 1 організаційного та 3 змістових модулів. У **першому змістовому модулі** здобувачі знайомляться із основними теоретичними конструктами курсу, історією становлення психодіагностики, методичними аспектами роботи діагноста. У **другому змістовому модулі** здобувачі дізнаються про підходи до діагностики інтелектуальної, особистісної сфери, а також з основами проективної

психодіагностики. У **третьому змістовому модулі** – опановують основні навички конструювання психодіагностичних тестів різних типів.

Таким чином, даний курс розкриває теоретичні положення психодіагностики, а також висвітлює низку фундаментальних питань з практичного застосування психодіагностичного інструментарію та його конструювання.

5. Завданням вивчення навчальної дисципліни «Психодіагностика» є формування таких компетентностей:

Інтегральна компетентність:

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК 1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 3. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 5. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК 12. Здатність глибоко розуміти вітчизняні культурні традиції та їх вплив на психічну діяльність і повсякденну поведінку

ЗК 13. Глибоке розуміння етичних норм діяльності та гуманістичних цінностей людства.

Фахові компетентності:

ФК 1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології.

ФК 3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.

ФК 5. Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій.

ФК 6. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження.

ФК 7. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.

ФК 10. Здатність дотримуватися норм професійної етики.

ФК 14. Уміти враховувати кроскультурні ментальні та релігійні особливості досліджуваних та клієнтів, а також специфіку семантичної організації їх свідомості, мислення, мови і мовлення.

ФК 15. Здатність забезпечувати та підтримувати психологічне здоров'я дітей в умовах шкільного навчання, проводити діагностично-корекційну роботу та психологічний супровід обдарованих дітей

6. Очікувані результати навчання з дисципліни

Результат навчання (1. знати; 2. уміти; 3. комунікація; 4. автономність і відповідальність)		**Форми навчання** (та / або методи і технології)	**Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання** *(за необхідності)*
Код	**Результат навчання**		
ЗНАТИ:			
1.1.	предмет, завдання, історію становлення психодіагностики як науки	Лекції (традиційні та проблемно-орієнтовані), семінари, метод проблемних запитань, самостійна позааудиторна робота	Усне поточне опитування під час аудиторних занять, письмовий експрес-контроль, виконання самостійних завдань (усно та письмово), письмова МКР
1.2.	основні психодіагностичні підходи та специфіку їх застосування		
1.3.	основні вимоги і процедури розробки тестового інструментарію		
1.4.	сучасний стан розвитку психодіагностики в Україні та світі.		
УМІТИ:			
2.1.	самостійно підбирати діагностичний інструментарій та формулювати психодіагностичний висновок	Семінари традиційні та семінари-дискусії; робота в малих групах; практичні завдання, що виконуються під час самостійної позааудиторної роботи	Усне поточне опитування під час аудиторних занять (індивідуальне та фронтальне), письмова МКР. Оцінювання виконання індивідуальних практичних завдань
2.2.	критично аналізувати й оцінювати достовірність одержаних результатів психологічних досліджень, формулювати аргументовані висновки		
2.3.	розробляти найпростіші психодіагностичні тести		
КОМУНІКАЦІЯ:			
3.1.	організовувати та реалізовувати психодіагностичну процедуру	Семінари традиційні та семінари-дискусії; робота в малих групах; самостійна позааудиторна робота; рольові та ділові ігри	Усне поточне опитування під час аудиторних занять. Оцінювання виконання індивідуальних та групових практичних завдань, письмова МКР
3.2.	налагоджувати та підтримувати контакти з різними категоріями досліджуваних.		
АВТОНОМНІСТЬ І ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ:			
4.1.	здатність самостійно опрацьовувати інформацію, дотримуватись принципів академічної і наукової доброчесності	Виконання індивідуальних та групових практичних завдань, підготовка презентацій	Оцінювання виконання індивідуальних та групових практичних завдань, письмова МКР
4.2.	дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики		

7. Співвідношення очікуваних результатів навчання з дисципліни із програмними результатами навчання

Результати навчання з дисципліни (код) **Програмні результати навчання (назва)**	**1.1.**	**1.2**	**1.3**	**1.4**	**2.1.**	**2.2.**	**2.3.**	**3.1.**	**3.2.**	**4.1.**	**4.2.**
ПРН 1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.		+	+		+	+				+	
ПРН 2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань	+	+	+								
ПРН 3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.	+	+				+				+	+
ПРН 5. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проективні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги.		+	+	+	+				+	+	+
ПРН 6. Формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження.	+				+	+	+	+	+	+	+
ПРН 7. Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки.		+				+				+	
ПРН 8. Презентувати результати власних досліджень усно / письмово для фахівців і нефахівців.				+		+			+		+
ПРН 13. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають									+		+

інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.											
ПРН 16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога				+							+
ПРН 19. Враховувати ментальні та релігійні особливості досліджуваних та клієнтів у професійній роботі.									+		+

8. Система оцінювання результатів навчання студентів

Підсумкова форма контролю – **ІСПИТ в усній формі.**

Семестровий рейтинговий бал є сумою рейтингового балу за поточну (аудиторну та самостійну) роботу протягом семестру та рейтингового балу за МКР.

Поточне оцінювання аудиторної та самостійної роботи студентів здійснюється в національній 4-бальній шкалі («5», «4», «3», «2»). Невиконання завдань самостійної роботи, невідвідування семінарських занять позначаються «0».

Критерії оцінювання аудиторної роботи (робота під час семінарів та/або практичних занять)

«5»	*студент демонструє вільне володіння матеріалом теми семінару; ознайомлений з рекомендованою літературою, вміє самостійно знайти відповідь на проблемні запитання, спираючись на лекційний матеріал та першоджерела; вміє вводити та використовувати власні класифікації, аналізувати, робити власні висновки; здатен встановлювати міжтематичні та міжпредметні зв'язки*
«4»	*студент демонструє достатньо вільне володіння матеріалом теми семінару; ознайомлений з рекомендованою літературою та першоджерелами, відповідь на проблемні запитання знаходить за допомогою викладача, спираючись на лекційний матеріал та вивчення першоджерел; допускає неточності та несуттєві (які кардинально не міняють суть) помилки у визначені понять та категорій і т.і., але легко усуває їх завдяки додатковим питанням*
«3»	*студент частково володіє матеріалом теми семінару; репродуктивно відбиває зміст лекційного матеріалу та/або основного підручника; допускає помилки у визначені понять та категорій і т.і.; нездатний знайти відповідь на проблемні запитання, чи вирішити проблемні завдання*
«2»	*студент демонструє нездатність розкрити питання семінару; не опанував зміст теми, вкрай слабо знає рекомендовану літературу, не володіє науковими фактами та категоріями, не знає основних закономірностей психічних явищ; показує низький рівень загальногуманітарного та наукового мислення*

Критерії оцінювання позааудиторної самостійної роботи

«5»	*робота виконана правильно, повністю і самостійно, відбиває належний рівень знань, та сформованість практичних навичок; оформлена згідно вимог, які висуваються для даного типу завдань; вимоги академічної доброчесності строго дотримані*
«4»	*робота виконана самостійно, містить несуттєві помилки, відбиває належний рівень знань, сформованість практичних навичок; оформлена згідно вимог; вимоги академічної доброчесності дотримані*
«3»	*робота виконана, але містить помилки, відбиває недостатній рівень знань та недостатню сформованість практичних навичок; оформлення роботи не в повній мірі відповідає вимогам, що висуваються для даного типу завдань; вимоги академічної доброчесності дотримані частково*
«2»	*робота виконана на неприйнятно низькому рівні; оформлення не відповідає вимогам; вимоги академічної доброчесності не дотримані*
«0»	*робота не виконана*

Модульна контрольна робота (МКР) проводиться наприкінці семестру і охоплює весь зміст навчального модуля. МКР оцінюється за 4-бальніою шкалою («5», «4», «3», «2»). Трансформація оцінки у рейтинговий бал за МКР проводиться у такий спосіб:

у I-V семестрі форма підсумкового контролю – **ІСПИТ**
«5» – 20 балів «4» – 16 балів «3» – 12 балів «2» – 8 балів Неявка на МКР – 0 балів

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

«5»	*при виконанні завдання студент демонструє широку обізнаність у змісті теоретичного матеріалу з дисципліни, дає вірне та коректне визначення основним поняттям і психологічним термінам; вміння самостійно проводити аналіз психологічної ситуації або емпіричних даних та формулювати коректні і вірні коментарі та висновки*
«4»	*при виконанні завдання студент показав достатню обізнаність у змісті теоретичного матеріалу з дисципліни, розуміння принципів підходу до емпіричного вивчення психологічних феноменів, але виявляє при цьому недостатнє вміння самостійно проводити аналіз психологічної ситуації або емпіричних даних та формулювати коментарі і висновки*
«3»	*при виконанні завдання студент показав обмежену обізнаність у змісті теоретичного матеріалу з дисципліни, низьке розуміння принципів підходу до емпіричного вивчення психологічних феноменів, труднощі у проведенні аналізу психологічної ситуації або емпіричних даних та формулюванні коректних та вірних коментарів і висновків*
«2»	*при виконанні завдання студент показав обмежену обізнаність у змісті теоретичного матеріалу з дисципліни, нерозуміння принципів підходу до емпіричного вивчення психологічних феноменів, невміння проводити аналіз психологічної ситуації або емпіричних даних та формулювати коректні і вірні коментарі та висновки*
«0»	*робота не виконана*

Підсумкова форма контролю у I – V семестрі – **ІСПИТ в усній формі.** Здобувачі мають дати відповідь на три питання екзаменаційного білету.

Для допуску здобувача вищої освіти до іспиту необхідним є виконання ним вимог навчального плану і графіка навчального процесу, а саме: усі пропущені аудиторні заняття мають бути відпрацьовані, усі види робіт, передбачені робочою програмою навчальної дисципліни, мають бути виконані.

Максимальний екзаменаційний бал становить **30.** Викладач оцінює відповідь здобувача на іспиті за 4-бальною шкалою. Отримана оцінка трансформується в **екзаменаційний рейтинговий бал** у такий спосіб:

«відмінно» – 30 балів
«добре» – 23 бали
«задовільно» – 18 балів
«незадовільно» – 0 балів

Критерії оцінювання усної відповіді здобувача на іспиті:

«відмінно»	*повна і правильна відповідь на всі питання екзаменаційного білета, здобувач демонструє знання фактологічного матеріалу, основних теоретичних питань курсу, вичерпно відповідає на додаткові запитання викладача, творчо застосовує теоретичний апарат дисципліни*
«добре»	*в цілому правильна відповідь на питання екзаменаційного білета, здобувач вміє робити аналіз і висновки, але на додаткові запитання викладача відповідає з деякими неточностями та недоліками*
«задовільно»	*поверхнева відповідь на питання екзаменаційного білета, здобувач припускається помилок при висвітленні фактологічного матеріалу, частково знає відповідь на запропоновані питання і демонструє наявність окремих елементів самостійного мислення*
«незадовільно»	*відсутність будь-якої відповіді на теоретичні запитання внаслідок незнання програмного матеріалу*

Якщо здобувач на іспиті з дисципліни, з якої він мав семестровий рейтинговий бал **менше 42 балів**, отримує **позитивну** екзаменаційну оцінку («відмінно», «добре», «задовільно»), то йому виставляється підсумкова оцінка з дисципліни за національною шкалою **лише «задовільно»**, за шкалою ЄКТС – **E**, а в екзаменаційній відомості в графі «Підсумковий рейтинговий бал» ставиться **60 балів**.

Підсумкова оцінка за дисципліну виставляється за наступною схемою**:**

підсумковий рейтинговий бал	оцінка за шкалою ЄКТС	підсумкова оцінка за дисципліну за національною шкалою
		форма підсумкового контролю – **іспит**
90 – 100	A	відмінно
82 – 89	B	добре
75 – 81	C	
66 – 74	D	задовільно
60 – 65	E	
0 – 59	FX	**незадовільно** з можливістю повторного складання

9. Програма навчальної дисципліни. Тематичний план занять

№ п/п	№ і назва теми (включно з темами, винесеними на самостійне опрацювання)	Кількість годин			
		денна форма			
		Разом	у тому числі		
			лекції	семінарські/ практичні заняття	самостійна робота
МОДУЛЬ 1. ОСНОВИ ПСИХОДІАГНОСТИЧНОЇ ПРАКТИКИ					
	Змістовий модуль 1. ПСИХОДІАГНОСТИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ.				
1.	Тема 1. Психодіагностика як наука. Психодіагностичний метод.	9	2	2	5
2.	Тема 2. Психодіагностичний процес та психологічний діагноз.	9	2	2	5
3.	Тема 3. Етичні аспекти психодіагностичного дослідження.	9	2	2	5
4	Тема 4. Соціокультурні аспекти психодіагностики	9	2	2	5
	Разом за змістовим модулем 1	**36**	**8**	**8**	**20**
	Змістовий модуль 2. ПСИХОДІАГНОСТИЧНІ ПІДХОДИ				
5.	Тема 4. Вимірювання інтелекту	10	4	2	4
6.	Тема 5. Психодіагностика особистості	14	6	4	4
	Тема 6. Проективна психодіагностика	10	4	2	4
	Разом за змістовим модулем 2	**34**	**14**	**8**	**12**
	Змістовий модуль 3. ПСИХОМЕТРИЧНІ ОСНОВИ ПСИХОДІАГНОСТИКИ: ТЕХНІЧНІ І МЕТОДИЧНІ ПРИНЦИПИ КОНСТРУЮВАННЯ ТЕСТІВ				
7.	Тема 7. Психометричне проектування: основні етапи конструювання тестів.	15	6	4	5
8.	Тема 8. Особливості конструювання особистісних опитувальників.	11	4	2	5
9.	Тема 9. Особливості конструювання тестів інтелекту та здібностей.	11	4	2	5
10.	Тема 10. Особливості конструювання тестів інших типів.	11	4	2	5
	МКР	2		2	
	Разом за змістовим модулем 3	**50**	**18**	**12**	**20**
	Усього годин за модулем 1	**120**	**40**	**28**	**52**
	УСЬОГО ГОДИН	**120**	**40**	**28**	**52**

10. Рекомендована література

Базова

1. Бушуєва Т.В. Психодіагностика. Ніжин : Видавець Лисенко М.М., 2016. 504 с.
2. Галян І.М. Психодіагностика. Київ : Академвидав, 2009. 464 с.
3. Моргун В.Ф., Тітов І.Г. Основи психологічної діагностики. Київ : Слово, 2009. 464 с.
4. Поліщук С. Методичний довідник з психодіагностики. Суми : Університетська книга, 2019. 442 с.
5. Anastasi A., Urbina S. Psychological Testing (7th edition). Pearson, 2016. 656 p.
6. Cooper C. Psychological Testing: Theory and Practice. London : Routledge, 2018. 368 p.
7. Kline P. A Handbook of Test Construction: Introduction to Psychometric Design. London : Routledge, 2015. 274 p.

Додаткова

1. Бушуєва Т.В. Проведення психодіагностичного обстеження. Київ : НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2005. 94 с.
2. Застосування діагностичних мінімумів в діяльності працівників психологічної служби : [метод. рек.] / авт.-упор.: В. М. Горленко, В. Д. Острова, Н. В. Сосновенко, І. І. Ткачук ; за заг. ред. В. Г. Панка. Київ : УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2018. 106 с.
3. Зливков В.Л., Лукомська С.О., Федан О.В. Психодіагностика особистості у кризових життєвих ситуаціях. Київ : Педагогічна думка, 2016. 219 с.
4. Кухар Л.О., Сергієнко В.П. Конструювання тестів. Луцьк, 2010. 182 с.
5. Anastasi, A. What do intelligence tests measure? In Anderson, S.B.; Hemlick, J.S. (eds.). *On Educational Testing: Intelligence, Performance Standards, Test Anxiety, and Latent Traits.* San Francisco, CA: Jossey-Bass, Inc., 1983. P. 5-28.
6. Ardila A. Cultural values underlying psychometric cognitive testing. *Neuropsychology Review*. 2005. № 15(4). P.185-195.
7. Downing S.M., Haladyna T.M. Handbook of Test Development. Lawrence Erlbaum Associates, Inc., 2006. 793 p.
8. Karelin P. The Experience of the Design of the Survey “The Configuration of Psychological Boundaries of Personality”. *Psychological Prospects Journal*. 2017. №29. P. 92-104.
9. Nielsen T.R. Cognitive Assessment in Culturally, Linguistically, and Educationally Diverse Older Populations in Europe. *American journal of Alzheimer's disease and other dementias*. *2022. № 37*. 15333175221117006.
10. Tellegen, A., Waller, N. G. Exploring personality through test construction: Development of the Multidimensional Personality Questionnaire. In G. J. Boyle, G. Matthews, & D. H. Saklofske (Eds.). *The SAGE handbook of personality theory and assessment*. 2008. Vol. 2. P. 261-292.